

LICG HUISDIERENBIJSLUITER

DE HANDLEIDING VOOR HET HOUDEN VAN HUISDIEREN

Serie rassenbijsluiters

Bouvier des Flandres

Bouviërs zijn sterke, robuuste honden met een vrij zelfstandig karakter. Ze zijn gehecht aan hun eigenaar en graag bij hem of haar in de buurt. Bouviërs zijn waaks en zullen hun gezin verdedigen als dat nodig is. De Bouvier past bij een rustige maar doortastende, consequente eigenaar die duidelijk leiding kan geven.

Kies het juiste ras voor uw situatie: lees vóór het kopen eerst of de Bouvier des Flandres het ras is dat u zoekt.

Lees ook de huisdierenbijsluiter Hond op www.licg.nl voor alle benodigde basisinformatie over honden.

Algemeen

De Bouvier des Flandres, of kortweg Bouvier, is van oorsprong een veedrijver uit Belgisch en Frans Vlaanderen, waar hij Vlaamse koehond wordt genoemd. Hij werd gebruikt om koeien te drijven naar markt of slachthuis en de kudde te bewaken en samen te houden. Daarvoor waren robuuste, sterke en toch snelle honden nodig die zelfstandig konden werken. Ook werd hij wel als trekhond ingezet. Later werd de Bouvier gebruikt als politiehond, legerhond en waakhond. Sinds het ras vanaf de jaren zestig ook meer als huishond wordt gebruikt, is men bij het fokken meer gaan letten op een wat gemakkelijker karakter. De Bouvier hoort bij rasgroep 1: 'Herdershonden en Veedrijvers'. Dit ras wordt gemiddeld ongeveer 11 jaar oud.

Uiterlijk

De Bouvier des Flandres is een stevige, vierkant gebouwde hond die kracht uitstraalt. De rug is breed, recht en gespierd en loopt horizontaal. De staart ligt in het verlengde van de rug en wordt hoog gedragen. Hij mag in Nederland niet gecoupeerd worden. De borstkas is diep. De poten zijn recht en stevig, met korte, ronde voeten. De kop van de Bouvier is massief, met een vlakke schedel, een ondiepe stop en een brede snuit. De oren zijn hoog aangezet, klein en driehoekig van vorm en hangen tegen de kop. De neus is zwart en de ogen zijn donker.

De vacht van de Bouvier is van oorsprong stug, droog en dof, ongeveer zes centimeter lang en warreilig, maar niet gekruld of gegolfd. Daaronder ligt een dikke ondervacht die beschermt tegen kou en hitte. Op de schedel en oren is de vacht kort, de baard, snor en wenkbrauwen zijn lang. In de loop der tijd zijn ook veel honden ontstaan die een zachtere en langere vacht hebben, wat niet volgens de rasstandaard is, meer onderhoud vergt en veel vuil vasthoudt.

De kleur is vaal of grijs, gestroomd of zwartgevlamd. Helemaal zwart mag ook maar heeft niet de voorkeur. Lichte vachten zijn ongewenst, evenals te veel witte aftekening.

De schouderhoogte van de reu is 62-68 cm, van de teef 59-65 cm. Reuen wegen tussen 35 en 40 kilo, teven 27 tot 35 kilo.

De volledige rasstandaard van de Bouvier des Flandres kunt u vinden bij de rasverenigingen. Op de website van de Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Nederland staan alle bij hen aangesloten rasverenigingen genoemd.

Karakter

De Bouvier is een stoere, zelfverzekerde en sterke hond die zelfstandig kan werken. Hij is echter ook erg gehecht en trouw aan zijn gezin, en het komt vaak voor dat de Bouvier een voorkeur heeft voor een van de eigenaars. Jonge Bouviërs kunnen onstuimig zijn en de Bouvier is laat volwassen, pas na een jaar of drie. Eenmaal volwassen is hij meestal rustig en wat bedachtzaam. Toch kan hij ook doortastend zijn, bijvoorbeeld bij africhting, spelen of als hij zijn gezin moet verdedigen. Hij is erg hard voor zichzelf en laat niet snel zien dat hij ergens last van heeft. De Bouvier heeft behoefte aan duidelijke regels, want hij heeft de neiging zijn eigen zin te willen doorzetten.

Naar onbekende mensen is hij terughoudend en onomkoopbaar, tot hij of zijn eigenaar heeft bepaald dat hij hen kan vertrouwen.

Als de Bouvier goed gesocialiseerd is, kan hij meestal goed met andere honden omgaan, hoewel vooral reuen wel eens onverdraagzaam naar andere reuen kunnen zijn. Bij andere dieren als

katten of kleine huisdieren kan de Bouvier de neiging hebben hen na te jagen. Dat geldt ook bij snel bewegende zaken als joggers, fietsers en wild.

Bouviërs kunnen goed met kinderen omgaan en zijn meestal beschermend en voorzichtig. Een risico daarbij is dat de Bouvier zijn 'eigen' kinderen kan beschermen tegen anderen, ook tegen vriendjes die komen spelen. Natuurlijk is een goede socialisatie met kinderen wel nodig. Laat honden en kinderen bovendien nooit alleen! Laat uw kind bovendien nooit de hond uitlaten, daarvoor is de Bouvier veel te sterk en als de hond denkt dat uw kind beschermd moet worden, zal hij niet aarzelen op te treden.

Vanwege zijn zelfstandige karakter kan de Bouvier prima leren om meerdere uren alleen te zijn. Hij is bovendien erg waaks en zal uw huis en tuin verdedigen tegen bezoekers.

De Bouviërs van het oorspronkelijke type hebben een stugger, harder en minder meegaand karakter dan de Bouviërs van het nieuwere, minder temperamentvolle type met de zachte, lange vacht.

Verzorging

De meeste losse haren van de Bouvier blijven in zijn vacht hangen. Daarom moet deze zeker tweemaal per week goed doorgekamd worden om klitvorming te voorkomen. Honden met de oorspronkelijke, ruwe vacht moeten bovendien twee tot drie keer per jaar naar de trimsalon om geplukt te worden. Honden met een zachte, langere vacht moeten tenminste vier keer per jaar getrimd worden, plukken is bij hun vacht niet meer mogelijk. Het is het beste om daarbij het scheren met de tondeuse zoveel mogelijk te vermijden.

De baard en snor van de Bouvier worden snel vies en moeten daarom dagelijks gekamd en schoongemaakt worden. Knip ook een teveel aan lange haren tussen de tenen weg. Controleer tijdens de kambeurten ook de oren, het gebit en de nagels.

De Bouviërs met de originele vachtstructuur zijn goed bestand tegen een leven buitenshuis. Hun ondervacht isoleert uitstekend en de dekvacht stoot water af. Het is mogelijk deze honden een deel van de dag in een kennel te huisvesten, maar vergeet niet dat ze ook dan veel behoefte hebben aan aandacht van hun eigenaar en aan beweging en afwisseling.

Beweging en activiteiten

Bouviërs kunnen veel uithoudingsvermogen opbouwen en zijn sportief, ze hebben dan ook voldoende beweging nodig. Wandelen, lopen naast de fiets of zwemmen zijn geschikte activiteiten, en ook spelen met de bal doen de meeste Bouviërs graag. Als ze buiten genoeg beweging krijgen zijn ze in huis rustig. Zorg dat uw Bouvier voldoende te doen krijgt, anders wordt hij sloom.

Bouviërs houden het meeste van activiteiten die ze samen met hun baas doen maar waarbij ze voldoende zelf kunnen nadenken en beslissen. Geschikte sporten zijn bijvoorbeeld africhting, speuren en reddingshondenwerk, apporteren en diverse sporten waarbij u samen met de hond beweegt. Let wel op dat u niet te jong begint met belastende activiteiten en niet te veel apporteespelletjes doet zolang de hond nog niet volgroeid is, want dat kan zijn gewrichten beschadigen. Overleg eventueel met uw dierenarts.

Socialisatie en opvoeding

Een goede socialisatie is erg belangrijk voor een goede ontwikkeling van elke pup. Wen uw pup aan allerlei mensen, dieren en andere nieuwe zaken. Geef uw pup daarnaast voldoende rust krijgt om alle nieuwe ervaringen te verwerken.

Vanwege zijn achtergrond als waakhond is het extra belangrijk dat hij goed gesocialiseerd wordt met allerlei mensen. Dit doet niets af aan zijn kwaliteiten als waker en beschermer, als het nodig is zal de Bouvier altijd ingrijpen om zijn eigenaar te verdedigen. Ook het vanaf jonge leeftijd wennen aan vachtverzorging is een belangrijk punt.

Tijdens de opvoeding van de Bouvier is het erg belangrijk om heel consequent te zijn in wat wel en niet mag en duidelijk leiding te geven. Doe dit op een rustige, zelfverzekerde manier. Stuur het gedrag van uw hond in de juiste richting, beloon goed gedrag en probeer ongewenst gedrag te voorkomen of, indien mogelijk, te negeren.

Bouviërs zijn niet de allersnelste leerlingen, dus blijf geduldig. Wat hij eenmaal geleerd heeft, zal de Bouvier niet snel vergeten. Afwisseling en zelf mogen nadenken zal de Bouvier meer stimuleren dan eindeloos herhalen of opdrachten uitvoeren. Geef uw Bouvier dus ook denkwerk te doen.

Zorg er in de puberteit voor dat u de regels duidelijk blijft hanteren en geef hem voldoende bezigheden waarmee hij bijvoorbeeld zijn brokjes kan verdienen.

Ga met uw pup naar een puppycursus. Daar leert hij om uw aanwijzingen te volgen, terwijl u leert hoe u de hond iets bij kunt brengen. Ook een vervolgcursus is belangrijk om de puberteit van uw hond in goede banen te leiden.

Ziekten en erfelijke aandoeningen

Bij elk ras kunnen erfelijke aandoeningen voorkomen. Volgens onderzoek van Universiteit Utrecht is voor de Nederlandse Bouviërs de belangrijkste erfelijke aandoening:

- Subluxatie van het radiuskopje

Subluxatie van het radiuskopje wil zeggen dat de kop van het spaakbeen, een van de botten in de onderarm, niet goed aansluit op het ellebooggewricht. Bij de Bouvier kan dit onderdeel zijn van de erfelijke aandoening chondrodysplasie, een afwijkende been- en kraakbeenvorming waarbij de poten verkort zijn, de ellebogen naar binnen gedraaid staan en de voeten naar buiten gedraaid staan. Dit leidt vaak tot kreupelheid en tot gewrichtsslijtage in de pols.

Behalve deze aandoening zijn er nog andere erfelijke aandoeningen die bij dit ras van belang kunnen zijn, namelijk:

- Heupdysplasie (HD)
- Osteochondrosis dissecans (OCD)
- Glaucoom
- Larynxparalyse / larynxparalyse-polyneuropathie

Bij heupdysplasie zijn de kop en de kom van het heupgewricht niet goed gevormd, waardoor ze niet goed op elkaar aansluiten. Dat veroorzaakt schade in het gewricht, pijn en problemen met bewegen. Deze aandoening is deels erfelijk, maar de ontwikkeling ervan wordt daarnaast beïnvloed door omgevingsfactoren, zoals een hoge groeisnelheid en overbelasting door verkeerd of te veel bewegen of overgewicht.

Jonge dieren met heupdysplasie vertonen een afwijkende gang, plotselinge pijnlijkheid in de achterpoten en heup en verminderde activiteit vanwege de pijn. Vaak zijn de achterpoten en heupen minder sterk bespierd. Oudere dieren vertonen verschijnselen die passen bij artrose (gewrichtsslijtage), zoals startkreupelheid, moeilijk opstaan en pijnlijkheid na zware inspanning.

Het is belangrijk om een jonge hond die nog niet uitgegroeid is niet te wild te laten spelen, te veel achter ballen aan te laten rennen of andere belastende activiteiten te laten doen. Geef uw hond een goede kwaliteit voeding zodat botten en spieren goed worden opgebouwd.

OCD, osteochondrosis dissecans, is een aandoening waarbij de vorming van bot uit kraakbeen tijdens de groei en ontwikkeling van botten verstoord is. Daardoor kan een stukje kraakbeen loslaten en in het gewricht terecht komen. Dit komt voor in het schoudergewricht, het knie- of ellebooggewricht (in dat geval valt dit onder elleboogdysplasie(ED)) en soms in de enkel. Het veroorzaakt pijn en gewrichtsslijtage.

Glaucoom is een verhoogde druk in het oog. Dit kan verschillende oorzaken hebben. Bij de Bouvier komt een erfelijke vorm voor die wordt veroorzaakt door een verkeerde plaatsing van het ligamentum pectinatum in het oog. Dit wordt goniodyplasie genoemd. Het ligament vormt een doorlaatbaar weefsel waardoor de vloeistof in het oog normaal gesproken weg kan vloeien en de druk in het oog constant wordt gehouden. Door de afwijkende plaats van het ligament kan de vloeistof niet goed wegstromen uit de oogkamer, waardoor de druk in het oog te hoog wordt (glaucoom). Daardoor ontstaat uitval van delen van het gezichtsveld ('tunnelblik') en uiteindelijk blindheid.

Larynxparalyse is een verlamming van het strottenhoofd (de larynx). Het ontstaat door aantasting van de zenuwen die het strottenhoofd besturen. Daardoor wordt het strottenhoofd niet goed opengetrokken, waardoor de adem niet goed door de luchtpijp kan stromen. Symptomen zijn hoorbaar inademen, snel moe zijn bij inspanning, stemverandering, hoesten, kokhalzen en als de aandoening verder gaat veel moeite met ademen en instorten. Larynxparalyse kan een eerste verschijnsel zijn van polyneuropathie, een aandoening waarbij zenuwen in het hele lichaam kunnen worden aangetast. Dan ontstaan vaak ook symptomen zoals braken en moeite met slikken, maar ook cataract, verminderde pootreflexen, slapheid en spierverslies. Bij de erfelijke vorm van larynxparalyse beginnen de symptomen vaak al op jonge leeftijd, onder 12 maanden. Doordat fokkers streng geselecteerd hebben op deze aandoening komt het onder zorgvuldig gefokte Bouviers vrijwel niet meer voor.

Beide rasverenigingen verplichten het testen op heupdysplasie en elleboogdysplasie bij de ouderdieren. Dit wordt gedaan door middel van röntgenfoto's. Rasvereniging Bou4 verplicht daarnaast ook oogonderzoek, bestaande uit een gestandaardiseerd (ECVO) oogonderzoek naar diverse afwijkingen dat elke 1,5 jaar tot een leeftijd van 5 jaar herhaald moet worden en eenmalig een extra onderzoek naar afwijking van het ligamentum pectinatum.

In de fokreglementen van de rasverenigingen kunt u de precieze fokregels nagaan en zien wanneer ouderdieren worden uitgesloten van de fok om erfelijke aandoeningen te voorkomen.

Meer uitleg over het onderzoek door Universiteit Utrecht naar erfelijke aandoeningen bij rashonden in Nederland vindt u op www.rashondengids.nl.

Benodigde ervaring

Voor het op een verantwoorde wijze houden van een Bouvier is het prettig om al wat ervaring te hebben met het houden van honden. Zeker bij Bouviers met het oorspronkelijke werkkarakter is ervaring een vereiste om te voorkomen dat er probleemgedrag ontstaat. Zorg dat u zich van tevoren goed informeert, bijvoorbeeld via de rasverenigingen.

Aanschaf en kosten

Lees voor u een hond aanschaft het Praktisch document 'De aanschaf van een hond'.

Let goed op als u een Bouvier pup wilt aanschaffen. Pups die via de rasverenigingen worden aangeboden, zijn in elk geval gefokt volgens het fokreglement van de betreffende vereniging. Dit stelt het testen op een aantal erfelijke aandoeningen verplicht. Ook worden welzijnsregels gesteld aan de fokdieren, zoals een minimale en maximale leeftijd waarop de teef gedekt mag worden en een maximaal aantal van vijf nesten per teef.

Koopt u elders een pup, dan zult u zelf moeten vragen of er tests zijn gedaan op erfelijke aandoeningen en de uitslagen moeten bekijken. Daarmee maakt u de kans dat u een pup koopt met een erfelijke aandoening zo klein mogelijk. Van ouderdieren met stamboom kunt u de uitslagen van oogonderzoek, elleboogdysplasie-onderzoek en heupdysplasie-onderzoek ook nagaan op de website van de Raad van Beheer.

Van pups met een FCI-stamboom heeft u zekerheid over de afkomst van de pup, want sinds juni 2014 moet voor alle rassen voor het afgeven van stamboompapieren een DNA-test op afkomst worden gedaan. Via de website van de rasverenigingen kunt u informatie over pups inwinnen.

Koop geen 'goedkope' pups via internet of handelaars die allerlei rassen verkopen of veel nesten tegelijk hebben. Deze zijn vaak niet goed gesocialiseerd, de ouderdieren zijn lang niet altijd getest op erfelijke aandoeningen en u loopt daardoor het risico dat u op termijn alsnog veel geld kwijt bent aan medische kosten of gedragstherapie. Gebruik de puppy-checklist van het LICG om u te helpen beoordelen of bij u een betrouwbaar adres koopt.

Wilt u een volwassen Bouvier aanschaffen dan kunt u op de websites van de rasverenigingen terecht voor hulp bij het vinden van een herplaatser die bij u past. U kunt ook terecht bij een asiel.

Maak bij de aanschaf van een pup of oudere hond duidelijke afspraken. Het gebruik van een koopcontract is aan te raden.

Het chippen en registreren van honden is verplicht. Pups moeten geregistreerd zijn op naam van de fokker. Honden uit het buitenland moeten geregistreerd zijn op naam van de importeur. Honden die herplaatst worden moeten geregistreerd zijn op naam van de vorige eigenaar. Vraag altijd om een registratiebewijs. Elke hond die na 1 november 2021 geboren of geïmporteerd is of van eigenaar wisselt moet bovendien een EU-dierenpaspoort hebben. Krijgt u een hond aangeboden die niet gechipt is, niet geregistreerd is op naam van de verkoper of geen EU-dierenpaspoort heeft, dan houdt de verkoper zich niet aan de wet. Koop de hond niet, want dan bent u zelf ook in overtreding! U bent verplicht de registratie binnen twee weken na aanschaf op uw naam te zetten via één van de aangewezen portalen. Houd de registratie steeds up-to-date. Meer informatie vindt u op www.chipjedier.nl. Lees daar ook hoe u de registratie moet regelen als u zelf een pup wilt importeren.

Een Bouvier des Flandres met FCI-stamboom kost gemiddeld tussen 600 en 900 euro. Daarnaast bent u geld kwijt aan benodigdheden zoals een mand, een riem, een etensbak en speeltjes. Kosten voor voeding zijn mede afhankelijk van welk type voer u kiest, maar reken op ruim 40 euro per maand.

De tarieven van de hondenbelasting variëren per gemeente. Denk ook aan de kosten van de puppycursus en vervolgcursussen of hondensport, en eventueel kosten voor het trimmen van de vacht.

Houd rekening met terugkerende dierenartskosten zoals entingen, ontworming en behandeling tegen vlooiën. Denk daarnaast aan eventuele castratiekosten. Deze zijn mede afhankelijk van het gewicht van uw hond en zijn voor teven hoger dan voor reuen. Informeer vooraf naar dergelijke kosten bij uw dierenarts. Daarnaast kunt u voor kosten komen te staan als uw dier onverhoopt ziek wordt. Voor (onverwachte) dierenartskosten kunt u een ziektekostenverzekering afsluiten.

Bijzonderheden

- Let op: couperen van oren of staart is in Nederland verboden sinds 1996 (oren) en 2001 (staart). Ook in België is couperen van beide lichaamsdelen verboden (oren sinds 2001, staart sinds 2006) en in Duitsland is dit al veel langer verboden.

Het Landelijk InformatieCentrum Gezelschapsdieren biedt onafhankelijke en betrouwbare informatie over het houden van huisdieren.

Versie: november 2022

©LICG

Kijk voor de meest recente informatie op www.licg.nl